

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din. mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 25. januarja 1927.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 9.

Anketa o načrtu zakona o zbornicah.

Ministrstvo trgovine in industrije je po dolgem temeljitem proučevanju raznih pri nas obstoječih oblik interesnih zastopstev trgovine, industrije in obrti izdelalo načrt zakona o gospodarskih zbornicah. Načrt je bil pred tednom dni dostavljen vsem zbornicam kot zakonitim predstaviteljem gospodarstva. Nato se je 21. in 22. januarja vršila o njem pod predsedstvom ministrovega pomočnika dr. M. Kosića v Beogradu anketa, na kateri se je o celem načrtu načelno, kakor tudi podrobno razpravljalo. Na anketi so bile zastopane vse zbornice iz cele kraljevine. O glavnih določbah načrta smo deloma poročali že v zadnji številki.

V svojem uvodnem govoru je predsednik ankete dr. Kosić obrazložil načelno stališče ministrstva glede izenačenja pri nas obstoječih raznih tipov zbornic in konkretno dokazal potrebo izenačenja teh tipov, da se celokupno naše gospodarstvo edinstveno organizira in se na tej podlagi potem osnuje gospodarski svet. Pri izdelavi načrta si je postavil dva načelna vprašanja in sicer, ali se ima usvojiti sistem javnih obligatornih organizacij gospodarstva, kakor so današnje zbornice, ali pa sistem svobodnih organizacij kakor so posamezne zveze odnosno zbornice v Angliji. Kot drugo načelno vprašanje je pokrenil, ali naj se sprejme sistem skupnih zbornic ali ločenih zbornic. Izjavil je, da izključuje razpravo o teh načelnih vprašanjih, ker bi ne vodila do nobenih praktičnih rezultatov. Ministrstvo je proučilo položaj na podlagi dosedanjih praktičnih izkušenj pri nas in v inozemstvu in predvideva v načrtu zakona o zbornicah obliko skupnih zbornic, ki po njegovem mnenju najbolje odgovarjajo naši gospodarski strukturi. Za sprejetje tega načela so bili merodajni splošni interesi gospodarstva kot celine kakor tudi državni interesi. Zbornice imajo predstavljati tudi v bodoče naše celokupno gospodarstvo po posameznih gospodarskih pokrajinah, ne pa posamezne gospodarske stroke, ker je treba, da zbornice baš delujejo na skladnost interesov v gospodarstvu in omogočijo ministrstvu rešitev težkih gospodarskih problemov. Vsa težkoča leži v tem, ker obstojajo v Beogradu ločene zbornice, dočim imamo po celi državi skupne zbornice, a beograjske zbornice zahtevajo, da se usvoji njih sistem. Ločene komore bi bile v prvi vrsti stanovske komore, ki bi tretirale posamezna vprašanja izključno raz vidik interesov posamezne gospodarske panoge, a ne v skladu s celokupnimi interesi gospodarstva posameznih oblasti. Za veliko delo, ki pripada posameznim zbornicam, je praksa pokazala, da je potrebno, da imamo močne zbornice, da bi bile kos svojim nalogam kot posvetovalni organi in interesna zastopstva privrede.

Na to izjavo pomočnika dr. Kosića so beograjske zbornice podale skupen memorandum za ločene zbornice, češ da so interesi posameznih gospodarskih panog le v ločenih zbornicah pravilno in čisto brez primesi zastopane ter da je baje v skupnih zbornicah vedno treba žrtvovati interes posamezne stroke. Izjavljajo, da hočejo razpravljati o svojih problemih vsaka zase neodvisno od tujih vplivov. Navajajo, da obstojajo tudi na področju skupnih zbornic posebne zveze za po-

samezne gospodarske panoge, kar je po njih mišljenju dokaz, da interesi posameznih staležev niso v skupni zbornici dovolj močno zastopani. Priznajajo pa na drugi strani, da so medsebojni odnosi beograjskih zbornic, akoravno so ločene, zelo pristržni ter da pri skupnih vprašanjih tudi prirajajo skupne seje in skupne akcije. Izražajo svojo bojazen glede avtonomije sekcij v skupnih zbornicah in trdijo, da mora to neizogibno voditi k nesoglasjem, kar lahko samo škoduje avtoriteti zbornic. Zato predlagajo, da naj se za vsako gospodarsko panogo osnuje v Beogradu centralna zbornica, v pokrajinah pa bi ostale samo male podeželske zbornice. Končno se sklicujejo na to, da imajo beograjske zbornice svojo osnovo v srbijanskem obrtnem zakonu ter da načrt novega zakona posega v bistvene določbe tega zakona, po katerem so zbornice obrtne oblasti I. stopnje.

Večino navedb spomenice beograjskih komor sta ovrгла takoj po podani izjavi pomočnik dr. Kosić in načelnik Krpan. Dr. Kosić je pri tej priliki konstatiral, da niso za ločene zbornice podani nikakoli stvarni argumenti in da ima vse, kar se navaja v njej, svoj izvor v popolnoma drugih motivih, ki za stvarno reševanje vprašanja niso in ne morejo biti merodajni.

V imenu zagrebške zbornice se je izrazil za skupne zbornice g. tajnik dr. Cuvaj, ki je obrazložil svoje stališče na podlagi skušnje v zagrebški zbornici.

Tajnik ljubljanske komore J. Mohorič je v svojem govoru izjavil, da bazirajo njegova izvajanja na podlagi skušnje, ki jih je donesla praksa reorganizirane zbornice v Ljubljani. Takoj po prevratu so se že leta 1920 pričele priprave za reorganizacijo ljubljanske zbornice v samostojne sekcije za trgovino, industrijo in obrt, ki so bile na to leta 1921 tudi izvedene. Ugotavlja, da je bojazen beograjskih zbornic glede nesoglasij popolnoma neosnovana, ker ni dosedaj nikdar med posameznimi sekcijami prišlo do načelnih nesoglasij niti v onem vprašanju, ki se ga največkrat poudarja, to je v vprašanju carin. V ostalem opozarja, da obstojajo tudi v posameznih panogah industrije glede carin različna mnenja in zahteve, ker ima primerna industrija navadno čisto drugačne interese kot sekundarna in ta zopet druge kot finalna industrija.

Naloga zbornic je, da delujejo na to, da se v gospodarskih vprašanjih stvo-ri enotno mišljenje vseh panog, kar se je dosedaj dokazalo v praksi baš v najtežji dobi po vojni, da se da ved-

no tudi doseči. Sedanja in bodoča doba zahteva od zbornic naporega in intenzivnega dela in ker nimamo gospodarskega sveta, pripada nam še veliko dela dajanja mišljenj o zakonih in pravilnikih. Če hoče biti zbornica kos taki težki nalogi, je neobhodno potrebno, da se delo deli in specializira.

Skupne zadeve, ki zadevajo celo gospodarstvo in interesirajo vse tri v zbornici zastopane panoge v enaki meri so 1.) finance v najširšem pomenu besede, 2.) carinske zadeve in trgovske pogodbe, 3.) vse stroke prometa in končno 4.) socijalno politične zadeve. Za te referate je treba obsežne stalne evidence vsled vedno se menjajočih odredb v tu- in inozemstvu in to že radi dajanja potrebnih informacij interesentom kakor tudi v intervencionistične svrhe pri oblastih v mnogobrojnih primerih nepravilne prakse in tolmačenja veljavnih odredb in konečno v svrhu oddajanja mišljenj o zakonih, ki se sedaj pripravljajo in ki bodo morda usodno odločilni za naše celokupno gospodarstvo. Prilike, stopinja razvoja, raznoterost veljavnih zakonov na področju posameznih zbornic so tako tehtni argumenti, da o osrednjih zbornicah po strokah ne more biti niti govora, marveč da morejo zastopstvo uspešno vršiti samo močne skupne zbornice s potrebnim številom specializiranih referentov in z avtonomnimi sekcijami, kakor to predvideva načrt, ki ga je izdelalo ministrstvo.

V podobnem smislu so se izjavili delegati vseh izmen beograjskih zbornic za tip mešanih zbornic, poudarjajoč pri tem specialne razmere v svojem komorskem področju. Tako izjavo je podal za splitsko komoro dr. Mirko Bujčić, za sarajevsko zbornico tajnik Jelavić, za zbornico v Bečkerek tajnik Aleksander Stanojlović in za novosadsko zbornico dr. Mirković, za skopljsko tajnik Dunić in za osješko tajnik Plavšić. Dr. Medini je opisal razmere na bodočem področju dubrovaške zbornice, ki je sicer 150 let stara, ki pa ima v celoti samo 4 podjetja, ki bi se lahko smatrala za industrijska, tako da bi konkretno za njegov okoliš osnovanje industrijske sekcije sploh ne prišlo v poštev.

S tem je bila načelna debata zaključena in se je popoldan nadaljeval pretres podrobnih določb načrta, ki je trajal tudi v soboto ves dan do pozno zvečer. O poteku razprav in važnih vprašanjih, ki jih načrt ni zadostno rešil, prinesemo poročilo v posebnem članku.

PASIVNOST ITALIJANSKE TRGOVINSKE BILANCE.

Glasom uradne statistike je Italija v letu 1926 izvozila za 18.607 milijonov lir, uvozila pa za 25.764 milijonov lir. Izvoz predstavlja torej po vrednosti le 71,5% uvoza. Pasivnost zunanje trgovine znaša za leto 1926 7.157 milijonov lir.

NARASČUJOČA NAKUPNA MOČ.

Predsednik znane londonske banke Barclays Goodenough, je dejal na rednem običnem zboru, da je sedaj končno veljavno jasno, da nakupna moč sveta raste. Dobri položaj funta pripisuje Goodenough deloma nakupu britanskih vrednostnih papirjev po krogih, ki hočejo svojo glavnicu varno naložiti. Dejal je nadalje, da razmere v tekočem letu morda ne bodo razmeroma lahke, in sicer vsled štrajka v premogovni industriji, vsled morebitnega povratka zad-

nje denarne potrebe kontinentalnih dežel in vsled velike delavnosti v Ameriki. Končno je poudarjal Goodenough veliko važnost splošne stabilizacije evropskih vrednot s stališča mednarodne trgovine in se je izrekel za spojitve velikih industrijskih koncernov, v kolikor imajo isti značaj, torej za še večjo kartelizacijo.

OBRETNOST MERA V LONDONU IN NEWYORKU.

V Londonu so splošno pričakovali, da bodo obrestno mero znižali, in so se splošno čudili, ko je niso. Domnevajo, da je newyorški obisk guvernerja Angleške banke, Montagu Normana, v zvezi s tem. V Ameriki je imel razgovore z uradniki Federal Reserve banke in z vodilnimi finančniki in pravijo, da bo sta Federal Reserve bank in Bank of England obrestno mero istočasno znižali. V Angliji so dani vsi pogoji za znižanje obrestne mere, dnevni denar se

Kaj otežuje promet preko naših pristanišč?

Med faktorji, ki v prav znatni meri ovirajo promet preko naših pristanišč, so visoke pristaniške takse in pristojbine za izkrcavanje blaga, carinske, skladiščne takse i. t. d. Te takse večkrat popolnoma paralizirajo vsako, še tako ugodno železniško tarifo. Kar si prihraniš na železniškem popustu do naše luke, to in še več moraš plačati za pristaniške takse, ki so pri nas tako visoke, da se niti ne dajo primerjati s taksami v drugih svetovnih pristaniščih.

Prav sijajen dokaz o tem nam nudi poročilo jugoslovenskega konzulata v Trstu, v katerem navaja naslednji primer: Neka večja tržaška tvrdka, koja uvaža premog iz Anglije, je hotela izkrcati v Splitu del premoga. Ko se je tvrdka obrnila na svojega zastopnika v Splitu glede pogojev, jo je ta obvestil, da bi stalo izkrcavanje premoga v Splitu po 70 dinarjev za tono, medtem ko stane ista operacija v Trstu samo 5 lir za tono. Naravno, da je tvrdka svojo namero opustila in da je naslovila cel transport premoga v Trst, kjer so stroški izkrcavanja mnogo manjši, kot so stroški pri istih operacijah v naših pristaniščih.

Zdi se, da se pri nas ne skrbi preveč za to, da bi se stroške izkrcavanja in vkrcavanja znižalo na najnižjo mero, brez česar se ne more predstavljati dobro urejenega pristanišča. V svrhu pospeševanja našega luškega prometa so se uvedle zelo povoljne železniške tarife, toda kakor izgleda, se ni poskrbelo za to, da bi se blago, koje gre preko naših pristanišč, ne preobremenjevalo z drugimi stroški. Kdor pozna organizacijo mednarodnega trgovskega prometa, ve, da tvorijo baš ti stroški največjo tangentno skupnih transportnih stroškov.

Te dni bi se morala uvesti v Trstu posebna pristaniška taksa v iznosu 0,50 lir za tono za vse blago, koje pasira Trst. Dohodki te takse bi služili za odplačilo dolga v iznosu 110 milijonov, ki jih je dala italijanska vlada lansko leto za izvedbo pristaniških del v tržaški luki. Res, da ni bila nameravana taksa tako velika, toda vseeno se je smatralo, da bi mogla kvarno vplivati na promet preko Trsta, zato so tako javnost, kakor vse trgovske ustanove zahtevale, da vlada uvedbo te takse odloži, kar se je tudi zgodilo. Strogo se pazi na to, da se blago pri prevozu preko Trsta ne preobremenjuje, tudi če gre za manjše obremenitve, kakor je n. pr. navedena, v iznosu 5 lir za vagon.

Dokler ne bodo vsi faktorji, katerim je izročena ureditev naših pristanišč, posvetili svojo pozornost znižanju taks, ki se plačajo pri izkrcavanju in vkrcavanju, vskladiščenju i. t. d., dokler jim ne bodo znani vsi detajli svetovnega blagovnega prometa, do tedaj nam bo zelo težko konkurirati in misliti na pridobivanje naše in inozemske trgovine za naša pristanišča.

dobi po 3 do 3 1/2%, denar na tri mesece po 4% itd., in vendar noče banka obrestne mere znižati. Vemo pa, da je že od aprila 1925 naprej Angleška banka zmeraj gleda v Newyork, in menjava obrestne mere se je izvršila zmeraj sporazumno. In ker se Amerika še nekaj obotavlja, se obotavlja tudi Anglija. Sicer je pa zniževanje obrestne mere sedaj splošno.

Načrt zakona o zbornicah.

Načrt ministrstva trgovine in industrije definira Zbornice za trgovino, industrijo in obrt kot javne ustanove z krajevno omejenim delokrogom. Komore so kot take posvetovalni organi državne uprave, kakor tudi samoupravnih oblasti glede vseh vprašanj, ki se nanašajo na interese onih gospodarskih panog, ki so v zbornicah zastopane.

Da se področja vseh zbornic zaokrožijo in zbornicam zagotovi možnost uspešnega delovanja, predvideva načrt več izprememb glede področij posameznih zbornic. Pri razdelitvi področij obdrži ljubljanska zbornica kakor tudi zagrebška svoja dosedanja področja, dočim nastajajo pri vseh ostalih zbornicah večje izpremembe. Glavne izpremembe so, da se začasna zbornica v Velikem Bečkereku, katere področje je pred prevratom spadalo pod temešvarsko zbornico, ukine na priklopi področju novosadske in Banat priklopi področju novosadske zbornice.

Dubrovaška zbornica pa dobi po načrtu za svoje področje mostarsko, dubrovaško in zetsko oblast (Črnogoro), razen vzhodnih srezov v stari Srbiji, ki spadajo pod skopljansko zbornico. Beograjska zbornica bo imela 8 oblasti in bo njeno področje segalo do Vranja in Niša, pripadalo pa ji bo tudi Pančevo, Zemun in celi zemunski srez.

Člen 3. načrta našteva dolžnosti in naloge zbornic. Načrt je bil v tem oziru precej površen in ga je bilo treba pri mnogih točkah dopolniti. Med glavne naloge, ki jih predvideva načrt, spada proučevanje vseh vprašanj, ki se nanašajo na trgovino, industrijo in obrt in sicer bodisi na zahtevo ministrstva trgovine in industrije, odnosno iz lastne inicijative. Nadaljna naloga zbornic je, da podajajo o teh vprašanjih kompetentnim ministrstvom ter državnim in avtonomnim oblastvom svoja poročila in predloge, da dajejo svoje mišljenje o osnutkih zakonov, uredb in pravilnikov, ki so važni za imenovane gospodarske panoge ter da nabirajo in urejajo statistične podatke o stanju gospodarstva na svojem področju in jih obenem s svojimi opažanji na zahtevo predložijo ministru trgovine in industrije. (Dalje prihodnjič.)

Še o sodnih izvršbah zoper državo.

(Konec.)

Doslej sodna izvršba zoper državo ni bila izrecno prepovedana, njena nedopustnost za gotove izvršilne predmete se je samo sklepala iz zakonskih predpisov o državnem računovodstvu. Sodišča so skušala najti neko srednjo pot med temi predpisi in med običnim predpisom, da mora država še bolj kot vsak drugi spoštovati sodne razsodbe in svoje dolgove plačati. Ta praksa sodišč je s predlaganim členom odrezana. Sodišča bodo morala vsak izvršilni predlog zavrniti. Neposredna posledica bo, da se tudi tožbe zoper državo ne bodo več vlagale pri sodiščih. Kajti, kdo se bo še pravdal in riskiral stroške in pristojbine, če s sodbo ne more pri sodišču nič opraviti. Odpadle bodo pa tudi različne odškodninske tožbe zoper državo iz različnih posebnih jamstvenih virov n. pr. iz železniškega obratnega pravilnika (za zgubo, poškodbo, pokvaro, prepozno dopremo blaga na državnih železnicah), iz železniškega jamstvenega zakona za poškodbe in usmrtno potnikov na državnih železnicah. Vse take zahteve se ne bodo več ostvarjale pred sodišči, temveč pred upravnimi oblastmi (železniška ravnateljstva, ministrstvo) in pred upravnimi sodišči (državni svet). Državni svet že sedaj pridno judicira o sporih iz železniškega obratnega pravilnika.

Naši že itak prezaposleni in ne baš prvovrstni upravniki se torej odpira nov delokrog. Kaj to pomeni, bo takoj jasno, če se samo malo pomisli n. pr. na slavno adamovsko afero. Zlati vek zdaj financam našim pride in menda ne bo treba tistega črnega osla, ki cekine seje! Toda ubogi državni kredit!

Na podlagi predlaganega zakonskega člena in na podlagi veljavnih zakonskih

predpisov o državnem računovodstvu se bo podal naslednji pravni položaj:

Kdor ima zasebnopravno, poslovno ali odškodninsko terjatev zoper državo, bo sicer tudi zanj lahko tožil pri sodni. Toda s pravomočno in izvršljivo sodbo v rokah bo v istem položaju kot brez te sodbe: skrbeti bo moral za to, da pravomočno prisojeno ali sicer kakorkoli ugotovljeno terjatev stavi izključno merodajni činitelj najprej v proračun. Ta izključno merodajni činitelj je pri nas minister, ki pod krinko ministrske odgovornosti pri nas vedri in oblači. Minister je brez dvoma dolžan, staviti vsako pravomočno ali kakorkoli zanesljivo ugotovljeno terjatev v proračun. Minister mora kot vsaki drugi ali pa še bolj spoštovati razsodbe sodišč in pravice državljanov. Vsaj v pravni državi je tako. Toda naš minister ne odgovarja tako kot odgovarjajo neministri, minister je odgovoren po posebnem zakonu, po zakonu o ministrski odgovornosti. Zakon o ministrski odgovornosti se je v praksi pokazal kot zakon o popolni ministrski neodgovornosti. Ako torej minister odkloni staviti kako terjatev v proračun, res ne vemo, kako naj pride upnik do plačila.

Ako je terjatev vnešena v proračun, ali je mogoče prisiliti »naredbodavca«, da izda izplačilno naredbo? Teoretično je to možno, predvsem v slučaju, da je postavka v budgetu in tudi kritje v kasi. V praksi bi se utegnulo dogoditi, da bo minister po svojem »nahodjenju« našel, da ni kritja v kasi in kjer nič ni, tudi cesar ne vzame. Kdo more kot stranka kontrolirati, ali je kritje tu ali ga ni? Tudi če je kritje tu, utegne minister reči, da izdatek po ministrovem »nahodjenju« ni umesten, »s proračunom se nobene pravice ne pridobivajo« (čl. 31. zak. o drž. rač.). Stranka utegne nato biti mnenja, da se po istem zakonskem predpisu s proračunom tudi nobene pravice ne izgubljajo. Zahtevala bo od »naredbodavca« izplačilno naredbo in če je ne bo dobila, jo bo zahtevala »ponovno s posebnim aktom«. Če je vključitev poteku treh mesecev še ne bo dobila, se bo obrnila na upravna sodišča (državni svet). Tu pa bo stranka morala dokazati, da je stavka v proračunu in da je kritje v blagajni. Kako naj to stranka dokaže?

Pred kratkim je vojni minister izrekel skoro milijonsko svoto, vplačano v državno blagajno, zapadlim po zakonu o državnem računovodstvu. Stranka, beograjski trgovec-dobavitelj, se je zoper ministrsko rešenje o zapadlosti pritožila na državni svet, ki je tožbi ugodil in rešeneje poničil, s tem, da mora vojni minister denar vrniti. Minister vojne se za rešenje državnega sveta ni brigal. Na zahtevo stranke je državni svet nato sam izdal državni blagajni izplačilno naredbo s hvalevredno naglico. Toda v tem slučaju dotična svota ni bila stavljena v državni proračun in seveda tudi ni mogla biti vstavljena in razentega je bilo evidentno, da se svota mora nahajati v državni blagajni.

K. Tiefengruber:

Kaj vpliva na učinkovitost oglasa?

Učinkovitost trgovskega oglasa obstoji v tem, da vpliva na čitatelja tako, da kupi ponujeno blago, ali da vsaj vzbudi v njem zanimanje za stvar; kajti le izjemoma se odloči interesent kar na prvi mah za kupčijo. Utis, ki ga napravi oglas na občinstvo, je odvisen od različnih, včasih prav malenkostnih okolnosti.

Pred vsem je treba temeljito premisliti, če bo oglas imel sploh kaj uspeha, oziroma če pride objava takšnim slojem pred oči, ki se v večjem obsegu za ponujeno robo zanimajo, jo rabiyo in pridejo po njih gmotnem stanju kot kupci v poštev, in če je čas za ponudbo primeren.

Kdo nosi odgovornost za izbiro pravičnega oglašnega organa?

V tem oziru se bo trgovec v prvi vrsti skliceval na časopisna podjetja, ki mu obetajo z oglašnimi ponudbami potrebne stike z interesenti. Seveda se ima tudi inserent sam pobrihati pri izbiri časopisa. In če končno inserent pravilno izbere primeren oglašni organ, se mu mora še posrečiti, da pride njegov oglas v toliko do veljave, da ga občinstvo čita, ali vsaj ne prezre, kajti ves daljni

uspeh je sedaj odvisen od vtisa, ki ga napravi inserat na čitatelje. Učinkovitost oglasa je pred vsem odvisna od oblike, v kateri se reprezentira v oglašnem delu časopisa, oziroma kako se od številnih drugih oglasov izločuje, da vzbuja že po prvem pregledu pozornost čitatelja.

Po načelnih pravilih moti večji oglaš manjšega, strokovno preoblikovan inserat moti neobdelanega; oglaš, ki jih išče občinstvo samo, so zopet napoti drugim, nenavadna objava škoduje običajni; konečno imajo oglaš s stvarno in lahko pojmljivo vsebino prednost pred takimi s prikritim ali v obče težko umljivim besedilom. Paziti je treba na logično razvrstitev posameznih delov oglasa, ki naj stopnjema bralcu pojasni oglašeno stvar.

Na prostorni razvrstitvi oglasov deluje več oseb: Inseratni posrednik obljubuje ali ponuja odlične prostore, potem stavec, ki sestavlja anončne strani, ta je zopet podrejen vodji oglašnega dela, ki pa ima upoštevati želje naročitelja, da se postavi oglas na določeni vogal, in končno bi bilo treba poizvedovati po navadah čitateljev, ali rajši pregledujejo časopis od spredaj proti koncu ali narobe, oziroma začnejo kar v sredi.

Brez vpliva na učinkovitost reklame tudi ni splošna razvrstitev uredniškega materijala v časopisu; marsikdo bi gotovo mirno prezrl cel oglašni del, ko bi ravno tam ne našel vmes stavljenega zanimive članke in za sebe prav važne beležke itd.

Nasprotno pa je velike važnosti, na katerem mestu je uvrščen posamezni oglas v večji skupini inseratov, kajti računati je s potrpljenjem bralca, ki čim dalje bolj pojema, mogoče tudi, da so prejšnji ali prihodnji oglaš v gotovem smislu ga že do večje ali manjše vneme vzpodbudili, morda je v podobnih oglaših že našel, kar mu ugaja.

Splošni boj »vseh proti vsem«, ki se izraža v glasnikih stolpcih, je torej povsem umljiv.

Vse to so splošna načela brez posebne poglobitve v jedro stvari; več ali manj v praksi znana sredstva in pripomočki si zasigurati uspeh reklame. Človeška iznajdljivost, ki se v konkurenčnem boju najintenzivnejše pojavlja, išče in najde še druga pota in načine, da krene pozornost občinstva na gotove oglase.

Oko čitatelja naj takorekoč obvisi na inseratu; iz cele skupine oglasov naj ravno eden nekako hipnotično odseva olajšajoč interesentu daljno iskanje po inseratnih stolpcih.

In če stopi kak oglas iz običajnega okvira vsakdanjosti ter s tem vzdrami nenavadno pozornost, pridemo do vprašanja: od česa je bila odvisna učinkovitost tega oglasa?

V prvi vrsti od stvarne vsebine: Kdor potrebne predmete, dobro in času primerno blago, ki ga ravno ni v objlci na trgu, ponuja, bo vsekakor imel več oglašnega uspeha, kakor nasprotno.

Potem, kako predočiti v oglasu vse te okolnosti? Izraze je treba zbrati tako, da jih občinstvo, na katero so naslovljeni, najbolj razume, kajti za vsako stvar se lahko drugače izrazimo.

Če je tudi anončna stran v svoji slikovitosti nekako podobna tržnemu sejmu, kamor namečejo inserenti v kričeih besedah svoje ponudbe, nekaj trenutkov, ali vsaj za hip, se bo vendar čitateljevo oko ustavilo pri posameznem inseratu. In ta trenutek naj že zadostuje, da zajame razumljivo besedo, ki ga privabi do čitanja dotičnega oglasa. Oblika izraženega besedila oziroma njegova pisava seveda sta tudi odlična faktorja, ki učinkujeta pri tem psihološkim momentu.

Reklama je danes veda, kateri se posvetijo znanstveniki, ki študirajo to materijo po zbranem gradivu in praktičnih poskusih.

Razne neokusnosti, ki vzbujajo kvečjemu pomilovalne smehljaje pri bralcih, bi izginile iz oglašnih predalov, ko bi se posluževali inserenti strokovnih svetovalcev pri oglašnih načrtih.

S tem da si najme trgovec nek prostor v časopisu ter ga izpolni z običajnimi suhoparnimi oglaš, še davno ni rešil vprašanja moderne, psihološko pravilno izvršene reklame.

Interesent ne čita inseratov, on jih kvečjemu površno preleti, to je fakt, s katerim treba računati. Oglas mora biti v oči padajoč, besedila samo toliko, kar ga je za splošno razumevanje neobhodno potrebno, to pa v kratkih jedrnatih izrazih. Estetika, umetnost in okus naj bodo v oglašnem načrtu harmonično spojeni.

Štedenje na velikosti oglasov ni priporočljivo. Boljše v gotovih predledkih inserirati, kakor pa v dnevnih majhnih prostorih. Čitatelji so vajeni iz velikosti oglasa sklepati na sposobnost inserenta.

Trajna in redna reklama v katerikoli obliki ni nikdar neproduktivno delo, njeni stroški pomenijo koristno investicijo z dobrim obrestovanjem; treba samo pametno izbrati v časopisu, ter predvsem vstrajnosti v oglašni akciji.

Reklamni stroški naj blaga nikar ne podražijo, nasprotno povečan obrat mora pocenjevalno vplivati na robo.

Sodobna trgovska znanost je ugotovila vse te okolnosti ter ustvarila posebno propagandno doktrino, ki je danes jako važen predmet v gospodarskopolitični stroki. Svoje nauke pa zajema iz praktičnih izkušenj vzorne propagande in njenih uspehov.

Neusmiljeno bo prehitela konkurenca vsakega, ki ne napreduje z duhom moderne propagande.

MONTECATINI.

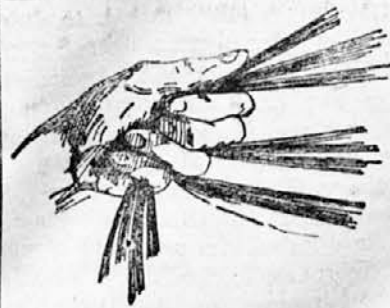
Enkrat smo o tej italijanski veletvrdki že pisali. O ekspanzijskih načrtih tega industrijskega koncerna poročajo sedaj nadaljne podrobnosti. Najeto posojilo bo služilo izključno le obratni organizaciji koncerna. Sedaj je stopila tvrdka v zvezo s tovarnami plina v Belgiji in je ustanovila novo družbo na Japonskem. Veliko si obetajo od načrtov za predelovanje piritovalne žlindre v železno rudo. S tem bi bila zagotovljena preskrba Italije za bližnjo bodočnost s 350.000 tonami 60 odstotne železne rude. Dalje upa tvrdka v bližnji bodočnosti na produkcijo 6000 letnih ton aluminija; na ta način bi postala italijanska aeroplanska produkcija neodvisna od inozemstva. Za preteklo leto pričakujejo 18 odstotno dividendo. Po poročilih uprave je finančni položaj podjetja zelo likviden.

Trgovina.

VIII. mednarodni trgovski sejem v Bruslju se vrši letos od 11. do 25. aprila.

Kaj je Kontrolnik? Kontrolnik je po posebnem sistemu zbirka kopij vseh trgovskih vpisov v knjižice odjemalcev, ki kupujejo proti mesečnem plačilu. Prednost tega sistema je v tem, da odpade potreba, da bi se nakupljeno blago vpisavalo v svojih podrobnostih v dnevnik; istotako odpade tudi potreba prenašanja teh spisov na posamezne konte odjemalcev. Za vse to služi kopija neposrednega vpisa v knjižico odjemalca ter ima ta kopija isto vrednost kakor izvorni vpis. To dejstvo je velike važnosti radi prihranka na času in v primerih, ako se knjižica izgubi, ali pa tudi kot sodnijski dokaz za terjatev. Edini proizvajalec kontrolnika je: Organizator, družba z o. z., tvornica pripomočkov za organizatorično tehniko in umno gospodarstvo, Celje. (Glej oglas!)

Mednarodno velesejstvo. V »Zürcher Zeitung« beremo: Smoter sedanjih vzorčnih sejmov je ta, da bberemo po možnosti veliko število kupcev in prodajalcev na malo krajih in v omejenem času, da s tem izmenjavo blaga olajšamo in jo napravimo živahnejšo ter da nudimo interesentom priljubljenost za trajne kupčijske zveze. Potrebo takih sejmov je rodila povojna doba. Veliko število sejmov v Evropi je izražalo želje trgovstva po zopetni vzpostavitvi mednarodnih trgovskih stikov. Šli smo pa predaleč in smo prezrli pravi namen sejmov. Treba je, da se število sejmov zmanjša, hkrati pa, da se njih bistve-

ORGANIZATOR D. Z. O. Z.

Tvornica pripomočkov za organizatorično tehniko in umno gospodarstvo. CELJE - LAVA 9.

Tvorniško izdelovanje pripomočkov za celokupno trgovsko, industrijsko in obrtno knjigovodstvo po modernih preizkušenih sistemih. Strokovno vpeljavanje teh sistemov.
 Oddelek: Moderna mehanična delavnica. Oddelek: Galvanizacijska naprava za ponikljanje pobakranje itd.
Tvorniško izdelovanje najmodernejših kartotek in registratur za vse vrste obratov. -- Strokovni nasveti. ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN PREDOCBO SISTEMOV.

nost poglubi. V Nemčiji na primer, kjer je bilo velesojemstvo najbolj razkosano, je izročil v decembru razstavni in sejmski urad nemške industrije državnemu gospodarskemu ministru s pomenico s predlogi sistematičnih odredb, naj se poleg specielnih in krajevnih sejmov osnuje sam en velik splošni nemški vzorčni velesojem. Tako dobi velesojem svoj veliki pomen nazaj in je za razstavnik ceneno in učinkovito propagandno sredstvo. V istem smislu delajo sedaj tudi v Švici.

Češkoslovaška zunanja trgovina. Letos so izgotovili poročilo o zunanji trgovini 14 do 20 dni prej kot druga leta. Ves izvoz lanskega leta je znašal 17.858 milijonov Kč, za 983 milijonov manj kot v letu 1925, uvoz pa 15.263 milijonov, za 2355 milijonov manj kot l. 1925. Aktivnost je znašala 2595 milijonov Kč, se je torej napram letu 1925 več kot podvojila. Vzroki aktivnosti pa niso vsi razveseljivi; vsled neugodnejše zaposlenosti industrije se je uvoz surovin bistveno zmanjšal, zlasti v tekstilni industriji; na drugi strani je bil pa eksport velik zlasti vsled izredno povečanega izvora premoga v zadnjih mesecih. Ta izvor bo sedaj seveda precej penehal. Natančnejših seznamov za trgovino sedaj še nimamo.

Zastopstva za prage in stavbeni les želi neka trgovska tvrdka v državi Urugvay. Interesentom, t. j. industrijskim tvrdkam lesne stroke, koji bi reflektirali na to zastopstvo, je naslov konzulata, kamor bi se jim bilo obrniti v to svrhu, v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na razpolago.

Pasivnost angleške trgovske bilance. Leta 1926 izkazuje britanska trgovska bilanca zelo velik importni previšek. Import je znašal 1242.9 milijonov funtov, eksport pa samo 777.5, torej je bil import za 465.4 milijonov funtov večji kot eksport. Leta 1925 je znašal import 1320.7 milijonov, eksport 927.4, pasivnost torej 393.3 milijonov, za 72.1 milijonov manj kot leta 1926. Glavni vzrok tega neugodnega zaključka je premogovni štrajk. Tem bolj se je čuditi ne navadni trdnosti funta v letu 1926; to je dokaz, kako na mestu je bil povratek k zlati valuti. Vidi se tudi, da ni bilo treba poslužiti se izrednih kreditov, ki jih je dal Newyork za oporo angleški valuti.

Industrija.

Mednarodna konferenca usnjarijev. Mednarodni usnjarski svet v Londonu si na novo prizadeva, da bi sklical konferenco tovarnarjev usnja iz najvažnejših evropskih produkcijskih dežel. Zadnja za december sklicano konferenco so morali odpovedati. Namen nove konference bi bila priprava, da se odstranijo izvozne prepovedi za kožo. Izvojni prepovedi se protivijo najbolj Avstrija, Češkoslovaška, Ogrska, Rumunija in Francija, dočim je Nemčija na popolnoma nasprotnem stališču. Najprvo se morajo tovarnarji sami med seboj domeniti in priti do nekakšnega zaključka, šele nato bodo mogle vlade preiti k tozadevnim sklepom. Skoraj nikjer niso nasprotstva tako velika kot v usnjarski industriji.

Znižanje kapitala »Transformatorja« v Ljubljani. Po sklepu družbenikov »Transformatorja«, električne tovarne, družbe z o. z. v Ljubljani, se namerava družbena osnovna glavica znižati od 1.280.000 na 321.200 Din. Podjetje poziva vse upravnike, katerih terjatve so

nastale do tega razglašja (»Uradni list« od 21. t. m.), naj se zglase v treh mesecih in zahtevajo plačilo za zavarovanje svojih terjatov. Upniki, ki se ne zglase v tem času, se bodo smatrali, da pritrjujejo znižanju osnovne glavice.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke Inž. I. & H. Bühl, livarne zvonov in strojne stavbene delavnice v Mariboru. Prvi zbor upnikov je pri okrožnem sodišču v Mariboru 27. t. m. ob pol 11. uri dopoldne. Oglasitveni rok do 26. februarja, narok dne 12. marca ob 10. dopoldne.

Omejitev rudniških obratov na Moravskem. V mnogih rudniških revirjih na Moravskem so začeli ustavljati delo. Ponekod delajo le štiri dni v tednu. Tudi so se pričele redukcije rudarjev.

Svetovni slakorni kongres. Že dolgo časa se razmotriva vprašanje, da bi sklicali na Kubo svetovni kongres producentov sladkorja. Sedaj je ta misel dobila konkretno obliko. Zakladni kancelar je dobil nalogo, naj izdela poročilo o stroških kongresa; cenijo jih na ca 280.000 dolarjev. Predsednik zveze slakornotrstnih farmerjev Murino je predlagal, naj se vrši kongres v marcu v Havani, glavnem mestu Kube.

Kvota kartela tračnic. Po pristopu Češkoslovaške k mednarodnemu kartelu tračnic poročajo, da je fiksiran ves eksportni kontingent na 1.040.000 ton. Anglija, ki deloma zastopa tudi Ameriko, je dobila 430.000 ton ali ca. 43%, Nemčija in Francija vsaka po 19 1/2% ali po 195.000 ton, Belgija 11% ali 110.000 ton, Luksemburška 7% ali 70.000 ton, Češkoslovaška 4% ali 40.000 ton. Najbolje je pri tej razdelitvi odrezala Anglija; kajti njena eksportna kvota je za ca. 200.000 ton večja kot njena elektivna izvozna številka za leto 1925. Seveda je v njeni eksportni kvoti, kakor smo rekli, upoštevana tudi ameriška produkcija tračnic. Francija in Nemčija imata 40.000 in 90.000 ton več nakazanih kot sta izvozili leta 1925. Ni izključeno, da bodo v bližnji bodočnosti dvignili ves eksportni kontingent, ne da bi pri tem spremenili odstotno udeležbo posameznih držav. Angležem so šli glede prednostne preskrbe kolonij zelo na roko.

Promet.

Največja železniška kombinacija. V Ameriki se bodo spojile Great Northern Railway (great = groß = velik, northern = severni, rail = tračnica, way = weg = pot, railway = železnica), Northern Pacific Railway in Chicago Burlington and Quincy Railroad (and = in, road = cesta, railroad = železnica). Ta nova družba bo reprezentirala kapital 1600 milijonov dolarjev in bo upravljala nad 45.000 km železnic, torej za 5000 km več kot je zemski ekvator.

Osební promet v Mariboru v letu 1926. Od 1. januarja do 31. decembra 1926 je v Mariboru na glavnem kolodvoru

	odšlo	došlo
1. januar	37.016	37.524
2. februar	37.008	37.200
3. marec	44.586	41.041
4. april	46.339	45.220
5. maj	49.189	47.810
6. junij	43.753	43.191
7. julij	50.655	48.022
8. avgust	54.210	55.045
9. september	42.987	52.270
10. oktober	46.128	47.772
11. november	40.899	41.220
12. december	45.676	42.920
Skupaj	538.446	539.235

Na Koroškem kolodvoru pa jih je v celem letu odšlo okoli 72.600 prišlo pa okoli 80.000. — Več jih je zato prišlo, nego odšlo, ker so odšli peš, vrnili so se pa z železnico.

Največji promet je bil na glavnem kolodvoru meseca avgusta, na koroškem kolodvoru pa od avgusta do novembra. Promet je bil seveda še večji, kakor je izkazano, ker so se uvedli avtobusi, s katerimi so se potniki pripeljali v Maribor ali pa so se odpeljali iz Maribora.

Potovanje v Egipt in Palestino. Društvo za tujski promet »Putnik« priredi meseca marca t. l. potovanje v Egipt in Palestino in sicer v naslednji smeri: Dubrovnik — Aleksandrija — Portsaid — Jafa — Beirut — Aleksandrija — Mersina — Smirna — Dubrovnik. Pristojbina za celo potovanje znaša približno 7000 Din.

Denarstvo.

Rusija in Francija. Pogajanja za rešitev finančnih vprašanj med Francijo in Rusijo se bodo nadaljevala prihodnji mesec. Dosedanja pogajanja so se večinoma nanašala na vprašanje ruskih carskih dolgov napram Franciji. Sovjetska vlada teh dolgov do danes še ni hotela priznati in tozadevna pogajanja so bila brez uspeha. Vsekakor pa bosta obe delegaciji skušali na prihodnjih pogajanjih najti podlago za sporazum.

Novo posojilo na Francoskem. Meseca februarja t. l. zapade dobičen del državnih obveznic v skupnem znesku treh milijard frankov. Državna zakladnica bi bila sicer že sedaj v stanu izplačati vse te obveznosti, kajti finančne prilike francoske države so se po Poincarejevem prihodu na vlado zelo poboljšale. Vendar pa zapadejo koncem tega leta še druge obveznice v skupnem znesku 4.5 milijard frankov. Zato je Poincare sklenil, da izda novo posojilo v obliki državnih obveznic, ki bodo zapadle čez 15 let. Te obveznice bodo nadomestile one državne popirje, ki zapadejo v jeseni.

RAZNO.

Razstava o priliki proslave 10 letnice samostojnosti Poljske. O priliki 10 letnice poljske samostojnosti bo leta 1929 prirejena v Poznaju občedrjavna razstava. Vlada je že odobrila tozadevni načrt. Te dni so člani pripravljalnega odbora, kateremu načeluje predsednik poznanske občine g. Rataj, imeli razgovor s predstavniki gornješlezijske težke industrije v Katovicah, da se v čim večjem številu udeležijo razstave. V političnih in kulturnih krogih, kakor tudi v industrijskih krogih pripisujejo tej razstavi veliko važnost.

Francosko-rumunska zveza. Včeraj je bilo objavljeno besedilo zvezne pogodbe, sklenjene med Francijo in Rumunijo. Pogodbo sta podpisala 10. junija 1926 v Parizu Briand in rumunski poslanik Diamandy.

Reorganizacija naše konzularne službe. V ministruvstvu zunanjih zadev se je vršila pretekli teden seja zastopnikov ministruvstva zunanjih del, trgovinskega in finančnega ministruvstva, na kateri se je razpravljalo o reorganizaciji naše konzularne službe. Na seji se je sklenilo, da se izdela pravilnik, ki bo nato predložen zainteresiranim resortom in korporacijam v izjavo.

Umetni grafit. Tovarna svinčnikov Johanna Faber-a v Nürnbergu naznanja, da se ji je posrečilo izdelati umetni grafit s skoroda 100 odstotki čistote.

Borza dela v Mariboru. Od 16. do 22. januarja je iskalo pri tej borzi 98 moških in 59 ženskih t. j. 157 oseb dela, 27 moškim in 30 ženskam je bilo delo ponujeno, 51 oseb, t. j. 32 moških in 19 ženskih ga je dobilo, 20 moških je odpadlo, 18 oseb in sicer 13 moških in 5 ženskih je odpotovalo iskat si delo. — Pri mariborski borzi dela je delo na razpolago: 25 viničarjem, 20 majarjem, 1 vrtnarju, 1 fotografu, 2 vajencema trgovske stroke, 8 vajencem (predilniške, mlinarske, usnjarske, pekavske in ključavničarske obrti), 11 kmečkim deklam, 20 šiviljam za perilo, 3 sobaricam, 8 služkinjam, 7 kuharicam, 3 pletilkam, 2 gospodinjam, 1 vzgojiteljici, 3 postrežnicam, 2 gostilniškim kuharicam, 3 pomožnim delavkam.

Zavod za študij gospodarske konjunktore. V ogrskih gospodarskih krogih razmotrivajo vprašanje ustanovitve zavoda za študij gospodarske konjunktore. V Ameriki imajo take zavode. Naloga zavoda bi bila, zbiranje različnih statističnih podatkov in njih ureditev. Na podlagi tega materiala bi bilo možno povedati gospodarske perspektive naprej, dalje nastop in dimenzije kriz. Izvolili so komisijo, ki bo material zbirala in vodila izdajanje poročil.

Drobne vesti. Na vseh mednarodnih denarnih trgih je velika obilica denarja. Ponujajo vsepovsod. Tako beremo, da je prišlo na Češko vse polno ponudb iz inozemstva, da pa Čehi nimajo zanimanja zanje, ker imajo sami dosti denarja. — Bodočo dividendo Darmstädter- und Nationalbanke cenijo najmanj na 15%. — Industrijske kredite bodo na Nemškem pocenili poleg znižanja obrestne mere tudi na ta način, da bodo odpravili dvojno obremenitev. — Francosko posojilo v Švici, ki smo govorili o njem, so dvignili od 130 na 150 milijonov frankov. — Nemški kartel barvne industrije bo osnoval na Sumatri tvrdko za prodajo dušika. — Poljski bankovci, ki bodo prišli 15. februarja v promet, imajo tele podobe: bankovci za 20 zlatov sliko Kazimirja Velikega, bankovci za 10 zlatov sliko Boleslava Habnija, po 5 zlatov pa sliko Štefana Batorija. — Na Ogrskem bo likvidirala takozvana prahranitvena komisija, ki je imela v začetku sanacije namen, da izdela predloge za izvedbo sanacije. Res jih je precej izdelala, pa se vlada ni ozirala nanje. — Jugoslovanski producenti sladkorne pese so v stalnem sporu z industriji sladkorja in so sklenili, da ustanovijo lastne tovarne. Začeli so se pogajati z angleškimi finančniki in je neki konzorcij izrekel pripravljenost, da zgradi za 25 milijonov dinarjev v Jugoslaviji dve sladkorni tovarni. — Vsled pomnoženega dela bodo budimpeške velebanke razširile svoje efektne oddelke. — Premogovna in železna konjunktura na Nemškem je prav dobra; povpraševanje po premogu je tako veliko, da zamore premogarstvo le s težavo kriti potrebo. V Kruppovih tovarnah ni bilo še nikdar toliko dela kot v lanskem decembru. — Poljski pivovararji so sklenili, da se pivo podraži za 16 odstotkov. — Prav tako so Poljaki zvišali uvozno carino na čaj. — Rumuni so si naročili nove stroje za izdelovanje papirja in so dvignili s tem produkcijo njih papirnice za 400 do 600 vagonov na leto. — Turki bodo spremenili celo vrsto davčnih zakonov in odredb. — Ogrske državne železnice so razpisale na koncu decembra natečaj za dobavo železniških pragov. 60 odstotkov so naročili doma 40 odstotkov v znesku 12 milijonov dinarjev pa v Jugoslaviji. — Vemo že, da je dovolila nemška vlada industrijem kredite za trgovino s Rusijo v znesku 300 milijonov mark. Trgovci so se kreditov pridno posluževali, in beremo sedaj, da si prizadevajo dvigniti dovoljeno vsoto za nadaljnih 200 milijonov mark.

Gospodarske vesti. Bilanca Poljske banke za prvih deset dni januarja izkazuje naraščanje zlate zaloge na 138 milijonov zlatov; zaloge deviz in valut se je z zneskom 1.600.000 zlatov dvignila na 166.5 milj. zlatov; obtok bankovcev je šel nazaj za 38 milijonov in je znašal 554.600.000 zlatov. Kovinsko kritje obtoka bankovcev je doseglo 10. januarja rekordno višino 50.18%. — Marconijeva radiodružba je imela v zadnjih letih take izgube, da računijo z najmanj 50 odstotnim znižanjem glavnice, ki znaša 20 milijonov funtov. — Ruska vlada bo vze-

la poldrugi milijon funtov, ki jih ima naložene pri Angleški banki, iz banke ven in jih bo naložila v domači ruski državni banki. Ta namera je vzbudila v angleških finančnih krogih veliko pozornost. — Leto 1926 se zaključuje za nemško zunanjo trgovino z majhnim deficitom 132 milijonov mark. — V prvem četrtletju začete gospodarskega leta (torej okt., nov. in dec. 1926) so izvozili iz Rusije 478.000 ton nafte in njenih stranskih produktov; v istem četrtletju prejšnjega gospodarskega leta pa 318 tisoč 700 ton. Najboljša odjemalka je Italija s 23.6%, za njo pride Anglija s 23.4 odst., nato Francija z 11.8%. — Občni zbor Češkoslovaške Narodne banke se bo vršil 24. februarja. Pravijo, da bo sklenil višjo dividendo kot garantirano 6 odstotno. — Število brezposelnih na Francoskem je naraslo nad 38.000; to število je v primeri z drugimi državami majhno, za Francijo pa zelo visoko. Kočljivo bo postalo vprašanje zaposlenosti ogromne množice inozemskih delavcev, ki jih sedaj ne morejo kar tako izgnati, ko so jih prej tako vabili. — Nemška produkcija jekla je znašala leta 1925 12,194.501 ton; leta 1926 pa 12,341.636 ton; leto 1925 je imelo 305 delovnih dni, leto 1926 306. Prirastek od 1925 na 1926 znaša 1.2%. Povprečno so napravili lani 40.332 ton jekla na dan; to je 70.13% povprečne dnevne produkcije leta 1913 v Nemčiji tedanjega obsega. — Nemški kalij se izobno prodaja; na 1,500.000 stotov določeno januarsko množino so povišali na 1,750.000 stotov, in najbrž še la množina ne bo zadostovala. — Zapadnoevropski kartel surovega železa je znižal ceno litega surovega železa pri toni za 2 šilinga v eksportu, domačo ceno pa od 725 na 700 frankov. — V tednu od 2. do 8. januarja so nakopali v angleških premogovnikih 5,025.000 ton premoga, 1,140.000 ton več kot teden prej. — Vršil se je ustanovni občni zbor češkoslovaške aviatične družbe; delniška glavica v znesku 8 milijonov Kč je polno vplačana. — Uradnikom Centralne banke na Dunaju so izplačali sedaj že 70 odstotkov odpravnine. — Izredni občni zbor francoske avtomobilne tovarne Peugeot je sklenil zvišanje kapitala od 80 na 90 milijonov frankov. — Lani ni poslala Anglija v Ameriko skoraj nobelega zlata, dočim ga je poslala leta 1925 za 10 milijonov funtov, l. 1924 pa za 30 milijonov. Funt je bil lani zelo trden, kar je tem bolj presenetljivo, ker je bilo vsled premogovnega štrajka treba importirati zelo veliko premoga. — Lani je plačala Anglija Ameriki 33 milijonov funtov vojnega dolga. — Beremo, da se bosta združili angleški avtomobilni trdki Austin in Wolsey. — Westminster Bank je imela lani 9.32 milj. funtov delniške glavice in ravno toliko rezervne-

ga zaklada, depozitov je bilo za 385.41 milj. funtov. Posloplja so v računu s 4,210.000 funtov.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 22. januarja 1927. Kilogram govejega mesa 15 do 18, jezika 18, jeter, ledic, možganov 18, loja 10, telečjega mesa 17 do 20, jeter 25, pljuč 18, prašičjega mesa 19 do 22.50, pljuč 10, ledic 25, glave 7.50, parkljev 6, slanina 18 do 20, masti 23 do 25, šunke 30 do 35, prekajenega mesa 25 do 30, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35, koštrunovega mesa 13 do 14, jagetina 20, konjskega mesa 6 do 8, kilogram krakovskih in debrecinskih klobas 40, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk, svežih kranjskih 25, pol prekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanine 23 do 25. — Kokoš 25 do 30, petelin 25 do 35, domač zajec 15 do 20, divji zajec 65, kg srne 20 do 30, kg krapa 25 do 30, linja 25, ščuke 25 do 30, sulca 60, klina 15 do 20, mre- ne 25, pečenke 10, liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 44, čajnega 55, Ismaa 44, bohinskega sira 36, sirčka 10 do 12, eno jajce 1.50 do 1.75, kilogram belega kruha 6, črnega in rženega 5, kg jabolka 5 do 8, pomaranča 1.50 do 2, limona 0.75 do 1, kg orehov 12, luščenih 34, maroni kostanja 12, kg kave 40 do 74, pražene kave 56 do 100, kristalnega sladkorja 15, v kockah 17, riža 8.50 do 10, testenin 8 do 12, liter olja 18 do 20, kg moka št. »0« 5.50 do 5.75, kaše 6, ješprenja 7, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 7 do 9, ržene moke 4.50, q pšenice 350 do 360, rži 270 do 290, ječmena 250 do 290, ovsu 225 do 270, prosa 350, koruze 220 do 230, ajde 250 do 380, fižola 425, graha 430 do 500, leče 6, q premoga 42, m³ trdih drv 150, mehkih drv 75, q sena 75 do 100, slame 50, kg endivije 18, motovilec 35, radiča 16 do 18, zelja 5, kislega zelja 3.50, čebule 4 do 5, česna 8, krompirja 1.50 do 2, repe 1.50, kisle repe 3, korenja 1.50 do 6, peteršilja 8 do 10.

Mariborski trg dne 22. januarja 1927. Predstojee volitve so vplivale tudi na ta tržni dan. Pretečeni teden je bilo 86 slaninarjev z 269 zaklanimi svinjami, to pot jih je pa bilo samo 68 z okoli 200 svinjami. Cene so ostale pri teh, kakor tudi pri domačih mesarjih, neizpremenjene. Perutnine je bilo komaj 400 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 25, kokošem 35 do 40, racam in gossem 50 do 80, puranom 60 do 100, domačim zajcem 8 do 25, divjim zajcem 30 do 50 dinarjev komad, zajčevem mesu 10 do 20, srnini 25 do 40 Din za 1 kg. —

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Teh stvari tudi ni bilo toliko, kakor ponavadi, ker kmetje niso pripeljali ne krompirja, ne druge zelenjave na trg, le kolikor so kmetice prinesle ali pripeljale teh živil v vrečah ali pa v košarah. Tukajšnji vrtnarji so imeli nekoliko solate, špinače in ohrovta. Cene so bile kakor pretečeni teden, le karfiol je bil dražji 3 do 12 Din in artičoki, ki so bili prvokrat na trgu, so se prodajali po 4 Din komad. Smetana 12 do 14, mleko 2.50 do 3, oljčno olje 26 do 34, bučno olje 20 do 24 Din liter, jajca 1.75 do 2 Din komad, med 25 do 30, kisllo zelje 3 do 4, kislila repa 2 do 3, maslo 40 do 44, kuhano 45 do 48, čajno 50 do 60 Din za 1 kg. Sadje, kakor hruške in jabolka 4 do 10 Din, orehi 10, luščeni 32 do 35 Din za 1 kg, limone 0.75 do 1, pomaranče 1 do 3 Din komad. Cvetlice 1 do 5, z lonci vred 15 do 50 dinarjev komad. — Lesena in lončena roba 1 do 80 Din komad, slamnati pleteni peharji, cegarji, slamnice po 5 do 20 Din komad. — Seno in slama. V sredo 19. t. m. je bilo 6 voz sena in 3 vozove slame, v soboto 22. t. m. pa 4 vozi sena in 2 voza slame na trgu. Cene so bile senu 75 do 90, slami pa 50 do 60 dinarjev za 100 kg.

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke,
volna v rami, barva, rokavice,
spovle, dokolenice, nahrtni-
niki za letenje in lovce, dežniki,
hoč, lifon, kopalni roba, palice, vilice, noži,
kruja, potrebščine in šivlje,
krojače, čevljarje, brivce
edno le pri trdki

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Najbolje cene! Na voljo in malo!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. januarja t. l. ponudbe za dobavo 2000 m³ gramozu, za dobavo raznih sanitetnih inštrumentov, za dobavo 10 ton bukovoga oglja, za dobavo 150 kg klingerit-plošč, za dobavo 2000 m³ toččenega gramozu, za dobavo 30 ovojev (bal) strešne lepenke ter za dobavo 16 m³ mehkih desk. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 27. januarja t. l. ponudbe za dobavo 2.500 kg žebeljv za tračnice; do 28. januarja t. l. za dobavo 1000 kg olja za pregreto paro, za dobavo 12 kompletnih nepremočljivih garnitur oblek za rudarje (bluza, hlače, klobuk), za dobavo 1 ampermetra, za dobavo 2000 kg strojne-

ga olja; do 29. januarja t. l. za dobavo 1000 kg cilindro-olja, za dobavo 500 kg dinamo-olja, za dobavo 300 kg lanenega firneža, dvakrat kuhanega; za dobavo 1 pločevinastega dimnika za lokomobil (40 m dolžine), do 31. januarja t. l. pa za dobavo 60 komadov cevi brez šiva (Heinzröhler). — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe za dobavo 120 m³ jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe za dobavo osi, svedrov in tesnil. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 28. januarja t. l. pri Generalni direkciji poraza v Beogradu glede dobave 7600 komadov letnih bluz in 7600 parov čevljev za finančno kontrolo. — Dne 5. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 17.115 komadov raznih volnenih blazin za lokomotive, dne 7. februarja t. l. pa pri isti direkciji glede dobave kartona za vozne karte. — Dne 9. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega materijala (soda, kit, katran, salmijak, karbolinej itd.). Dne 11. februarja t. l. pri isti direkciji glede dobave podločnih plošč in pripadajočih delov ter glede dobave 900 m platna in 200 kg žime; dne 11. februarja t. l. pri tobačni tovarni v Banji Loki glede oddaje v zakup odpadkov papirja in kartona. — Dne 12. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznih vrvic. — Dne 14. februarja t. l. pri policijski direkciji za Bosno in Hercegovino v Sarajevu glede dobave 520 uniform za policijsko stražo. — Dne 15. februarja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 120 tisoč metrov jeklenih trakov za zavaro-vanje zabojev. — Dne 16. februarja t. l. glede dobave 520 plaščev za stražarje; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 400.000 komadov razne opeke in 300.000 komadov opeke za mostove. — Dne 17. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave sestavnih delov za Westinghouse in Hardy-zavore; pri Policijski direkciji za Bosno in Hercegovino v Sarajevu glede dobave 1000 m platna. — Dne 19. februarja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 934.000 m pločevinastih spojk za kartonske škaltlice. — Dne 21. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave razne opreme za sobe (mize, stoli, steklo, električne svetilke, tintniki, skarje, črtala itd.) ter glede dobave raznega materijala (ključi za disuplin, diamanti, pločevinasta črtala, svetilke, odeje itd.).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
deike. - Raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edno le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo
v vseh opreman.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezanju b. zaplačen.
Veletnagarancija
Delavnica za popravila.
Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana
glizu Prešernovega spomenika.

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.
Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna in solidna
postrežba!
Zahtevajte cenik!

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obrtnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.
Lastna knjigovoznica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.
LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knji-
ga, brošure, cenike,
tabele, statute, va-
bila, letake, lepake,
posetnice l. t. d.
TELEFON ŠT. 552